

2.) Valentínska ruža

Ročník:	5. ročník ZŠ
Tematický celok:	Život vo vode a na brehu / Voda a jej okolie
Téma GV:	Globálne problémy - prístup k pitnej vode, ľudské práva
Čas:	1 vyučovacia hodina, t. j. 45 minút
Pomôcky:	tabuľa, detský nafukovací bazén, plastové loptičky, papierové alebo plastové vrecúška, kartičky s názvom skupiny a s inštrukciami pre žiakov.
Ciele:	Žiak/žiačka má: <ul style="list-style-type: none">• diskutovať o hospodárení s vodou a o spotrebe pitnej vody v domácnosti, posúdiť naše správanie sa (kognitívny);• posúdiť prístup k pitnej vode obyvateľov na Slovensku a v iných krajinách sveta (kognitívny);• analyzovať globálnu prepojenosť prostredníctvom výrobkov, ktoré kupujeme (kognitívny);• vyjadriť pocit spolupatričnosti a zodpovednosti voči ľuďom sveta (afektívny);• navrhnúť reálne možnosti riešenia tohto problému (psychomotorický);• prevziať zodpovednosť za správanie, ktoré zabezpečí trvalo udržateľný život na zemi (psychomotorický).

Postup:

Evokácia – 10 minút

1

Na začiatku hodiny napíšte deťom na tabuľu slovo VODA a poproste ich, aby povedali všetko, čo ich v súvislosti s vodou napadne. Vytvorte spolu s nimi pavučinu súvislostí týkajúcich sa vody (pojmovú mapu). Diskutujte so žiakmi o tom, čo všetko sa už doteraz o vode naučili.

Uvedomenie si významu – 20 minút

2

Rozdeľte žiakov do troch skupín. V prvej a druhej skupine bude málo žiakov, v tretej skupine bude väčšina žiakov (napr. pri počte žiakov v triede 24 budú v 1. skupine 4 žiaci, v 2. skupine 4 žiaci, ostatní budú v 3. skupine).

3

Každý žiak dostane kartičku s označením skupiny a pokynom, čo má robiť. Upozorníme žiakov, že počas aktivity sa nesmú rozprávať.

- Prvá skupina bude mať označenie „**Šťastné dieťa**“
Pokyn: „*Môžeš sa premiestniť k bazénu s loptičkami, kľakni si a vyber si tri loptičky, potom prejdí do pravého zadného rohu triedy.*“
- Druhá skupina bude mať označenie „**Ruža**“
Pokyn: „*Keď odídu od bazénu kľáčiaci spolužiaci, prejdí k bazénu, sadni si a do vrecka, ktoré je vedľa bazénu, naber čo najviac loptičiek. Keď už bude vrečko plné, takže doň nevojde viac loptičiek, vstaň a prejdí do ľavého zadného rohu triedy.*“

- Tretia skupina má označenie „**Človečik**“
Pokyn: „*Keď odídu od bazénu sediace deti, prejdi k bazénu a vyber z neho toľko loptičiek, koľko sa ti zmestí do rúk. Ostaň stáť pri bazéne.*“

Je potrebné zabezpečiť približne toľko loptičiek, aby pre tretiu skupinu neostala žiadna loptička alebo len málo.

4

Po ukončení aktivity nechajte žiakov v skupinách a položte im otázky:

- Ako ste sa cítili, keď ste si mohli vybrať prví?
- Ako ste sa cítili, keď ste si mohli nabrať plné vrecúško loptičiek?
- Mysleli ste na ostatných spolužiakov pri vyberaní loptičiek?
- Ako ste sa cítili v tretej skupine, keď vám ostalo len málo/neostala žiadna loptička?
- Keď prišla tretia skupina – nebolo vám ostatným ľúto, že im ostalo len veľmi málo loptičiek alebo žiadna loptička?

5

Po skončení tejto aktivity prečítajte žiakom príbeh o pestovaní ruží v Keni.

Valentínska ruža

Určite poznáte všetci sviatok svätého Valentína, keď svojich blízkych zvykneme obdarovať darčekom – často sú to ruže. Zamysleli ste sa niekedy, odkiaľ sa dostali do vášho kvetinárstva? Väčšina ruží predávaných v našich obchodoch pochádza z afrického štátu Keňa. Pestovanie ruží poskytuje na jednej strane obyvateľom Kene prácu, na druhej strane im spôsobuje veľké problémy. Ruže sa pri pestovaní musia pravidelne polievať, vypestovať jednu ružu si vyžaduje 5 l vody. Závlahami ruží sa čerpajú zdroje pitnej vody. Voda sa znečisťuje aj chemickými látkami, ktorými sa postrekujú ruže proti chorobám a škodcom. Skoro polovica obyvateľov Kene nemá prístup k čistej pitnej vode.

Veľa vody sa spotrebúva napríklad aj na pestovanie, spracovanie a farbenie bavlny na výrobu riflí, na pestovanie krmiva pre chov zvierat, na výrobu Coca-Coly, papiera a mnoho ďalších výrobkov.

Viac ako jedna miliarda ľudí na svete nemá prístup k nezávadným zdrojom pitnej vody. Najhoršia situácia je v subsaharskej Afrike, Oceánii, Južnej Ázii. Nedostatok pitnej vody je príčinou rozšírenia mnohých chorôb, ktoré často končia najmä u malých detí smrťou.

Reflexia – 15 minút

6

Rozoberte prečítaný príbeh. Opýtajte sa žiakov:

- Aké problémy spôsobuje pestovanie ruží v Keni?
- Čo symbolizovali loptičky v bazéne?
- Koho predstavovala skupina „Ruža“?
- Akých ľudí predstavovali ostatné skupiny?
- Na výrobu ktorých výrobkov sa ešte spotrebúva veľa vody?
- Kde na svete ľudia trpia nedostatkom pitnej vody? Ukážte na mape sveta.
- Čo spôsobuje nedostatočný prístup k nezávadným zdrojom pitnej vody?

7

Opýtajte sa žiakov, ako oni sami hospodária s vodou a či existujú možnosti, ako by mohli míňať menej vody. Opýtajte sa ich:

- Máme na Slovensku dostatočné zdroje pitnej vody?
- Odkiaľ získava pitnú vodu vaša rodina?
- Ako s ňou hospodárite? Šetríte vodou, alebo jej míňate veľa? Na aké činnosti míňate najviac vody?
- Čo by ste robili, keby ste nemali dostatok vody?

8

Požiadajte žiakov, aby navrhli možné riešenia, ako riešiť problém s nedostatkom pitnej vody v krajinách globálneho Juhu. Nechajte ich voľne diskutovať a ich nápady zapíšte na viditeľné miesto.

9

Hodinu ukončite tak, že zhrniete celý problém, vyzdvihnete reálne možné riešenia problému, navodíte pocit spolupatričnosti a zodpovednosti voči ľuďom celého sveta. Zdôraznite žiakom význam uvedomenia si takejto situácie a vysvetlite im, prečo je prosociálne správanie v spoločnosti dôležité.

Pred aktivitou si overte, koľko loptičiek sa zmestí do pripravených vrecúšok pre druhú skupinu. Podľa počtu žiakov v triede a počtu loptičiek, ktoré máte k dispozícii, sa rozhodnite, koľko žiakov bude tvoriť prvú a druhú skupinu tak, aby pre tretiu skupinu ostalo iba málo loptičiek. Je dôležité, aby sa v tretej skupine väčšine žiakov neušla žiadna loptička (predstavujú 1,2 miliardy ľudí na svete, ktorí nemajú prístup k pitnej vode).

Vo fáze evokácie môžete namiesto pojmového mapovania využiť metódu cinquain na tému voda alebo akrostich, v ktorom deti vytvoria príbeh o vode. Každá veta príbehu sa začína začiatočnými písmenami slova voda, respektíve pitná voda (bližšie pozri v Námetoch).

Informačné zdroje: KOLEKTÍV. Komu patrí Zem – metodická príručka globálneho vzdelávania pre učiteľov. Bratislava: Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica, 2011

<http://goo.gl/4jlvRY>

http://www.rozvojovka.cz/download/pdf/pdfs_369.pdf

<http://www.rozvojovka.cz/cena-vody>